

Picasso

ile hayat

Olgaldan hergün mutlaka bir mektup gelirdi!

1935 de Marie Thérèse Walter'in kızı Maya'nın doğuşundan kısa bir süre sonra Pablo ile Olga ayrıldılar. Pablo, hayatları yaşanmaz hale geldiğinden boşanmak istiyordu. Ama Olga bunu taraftar değildi. Bu durum da ayrılık en basit ve kabul edilebilir çözüm yoluydu. Olgaya Boisgeloup sarayını bırakan Pablo «Rue La Boétie» deki evde, 1942 ye kadar kaldı. Sonra «Rue des Grands-Augustins'de kalmaya başladı.

ZOR KALKIŞ

En zoruma giden işlerden birisi, sabahları Pablo'nun yataktan kaldırılışydı. Aksi gibi uyandıgında çok da huysuz oluyordu.

Yatak odası ufak bir koridor ile banyodan ayrılmıştı. Odanın bir köşesine XIII. Luis stili yazı masası, sol duvardaysa aynı devirden kalma bir sandık bulunuyordu. Bunların üzerleri kâğıtlar, kitaplar, gazeteler ve Pablo'nun cevap vermediği ve asla vermiyeceği mektuplarla doluydu. Bunların yanında birbirine karışmış resimler ve sigara paketleri görmek te mümkündü. Bu ikisinin arasında piring bir yatak ve Pablo'ya görebilirsiniz. Yatağın üzerinde çıplak bir elektrik duyu vardı. Arkadaki duvardaysa Pablo'nun özellikle sevdiği resimler duvara iğnelenmişti.

OLGA'DAN HER GÜN BİR MEKTUP

Önce Inés, oda hizmetçisi, sütlü kahve ve iki parça tuzuz, kuru tosttan ibaret sabah kahvaltısını getirirdi. Onu gazeteler ve postayla Sabartés izlerdi. Her sabah önce Inés'i, sabah kahvaltısının tepsiye yerleştiği yüzünden azarlar, sonra Sabartés'in getirdiği mektuplara göz atmaya başlardı. Her gün Olga'dan bir mektup gelirdi. Bu mektuplar benim anlamam için İspanyolca, kimse anlamaması için Rus

ça ve kendisinin bir şey anlatmaması için Fransızca yazılmış olurlardı. Bazen Rembrandt'ın bir resmini de yollardı. Bunun üzerinde; «Onun gibi olsaydın büyük bir ressam olurdu.» yazardı. Pablo bu mektupları sonuna kadar okur ve sonunda cinleri başına üşürdü. Okumamasını tavsiye ettiğimde bana söylenir ve ne yazdığını bilmek istediğini söylerdi.

«NE KADAR BEDBAHTIM»

Mektup okuma faslı da bittikten sonra şikâyetleri ne başlardı, ki bunları dinlemek ve kendisini teselli etmek benim görevimdi. Çoğu günlerde olduğu üzere, bir sabah şu şikâyetler de bulunmaya başladı: «Ne kadar bedbaht olduğumu bilmiyorsunuz. Hiç kimse be-

nim kadar bedbaht olamaz. Her şeyden önce hasta bir adam m. Tanrım... Hangi acılardan muztarip olduğumu bir bilsen...» Gerçekten 1920'den beri ara sıra azan ülseri vardı. Fakat hastalıktan şikâyete başladığında, ülseri sadece bir giriş niteliği taşırdı. «Midem ağrıyor. Kanseri olduğumu sanıyorum. Ve bu kimseyi ilgilendirmiyor elbette. En az da midemi görmek zorunda olan Dr. Gutmann ilgileniyor. Eğer ilgilendirseydi şimdi burada olurdu. Her gün uğrayıp beni sorması gerekir. Ama nere de? Kendisini aradığımda durumumun sandığım kadar kötü olmadığını söylüyor. Sonra? Benim ihtiyacım olan, benimle ilgilenecek bir doktor. Oysa o benim ressamlığım ile ilgilen-

yor. Kimse beni anlamıyor: Bazı insanlar o kadar aptal ki... Kimseyle konuşmuyorum. Bu şartlar altında hayat taşınması güç olan bir yük... Geriye kalan tek şey resim yapmak. Oysa onda da hergün bir önekinden kötü oluyor. Bu da ailemlen olan ilişkilerimin ışığı altında şaşılacak bir şey değil. İşte, Olga'dan bir mektup daha. Bu böyle devam edece kolursa her günün bir öncekinden daha kötü olacağını düşünmeme, ümitsizliğe kapılmama vaşiyorsun.»

Sonra konuşma sırası bana geliyor: «Fakat gerçekten düşündüğün kadar hasta değilsin. Evet, midenden biraz sıkıntı var fakat meseleyi çok büyütüyorsun. Ayrica doktorunda seni çok seviyor.»

Ve böylece gerçekten büyük acıları olmadığına; bütün dostlarının onu çok sevdiğine; ressamlığının çok iyi olduğuna inanarak zorunda kalıyordum.

Nihayet, aşağı yukarı bir saat sonra kendisini tekrar hayata döndürecek sebepler ortaya çıktıktan sonra yatağında kimildamaya başlardı. Dünya ile barışmak ister gibi şunları söylerdi. «Evet belki haklısın durum düşündüğüm kadar kötü olamayabilir. Fakat gerçekten söylediklerine inanıyor musun? Tamamen emin misin?» durum bu noktaya geldikten sonra, ölü noktayı aşmayı umabilirdim ve «Evet evet, elbette daha iyi olacak başka bir şey de mümkün olamaz. Hiç olmazsa teşebbüs edebilirsin. Ressamlığımın bazı şeyleri değiştirebileceğine emin olabilirsin. Bugün olağanüstü şeyler yaratacağına dair içimde bir his var. Akşam olmadan önce neler yaptığını gördüğümde sen de şaşıracaksın, ve ruhi durumunun değiştiğini göreceksin» derdim.

HER SABAH YENİDEN

Yatağa doğrulurken, «E-

vet... Tamamen emin misin?» diye ümitsiz dolu bir sesle sorar ve ayağa kalkardı. Artık sıra günlük işlerini yapmaya gelirdi. Yemekten önce gelmiş ve a-tölyesinde onu beklemekte olan dostlarıyla görüşürdü. Yemekten sonra sabahki kötümser düşüncelerini tamamen unutmuş olurdu ve saat 14.00 den sonra tek düşünceyi resim yapmaktı. Ve sonra akşam yemeği için verdiği ufak bir mola dışın da gecenin ikisine kadar «Resim» dışında hiç bir şeyle meşgul olmazdı. Gecenin ikisinde bir gül kadar taze olurdu. Fakat ertesi sabah her şey baştan başlardı.

HOŞGÖRÜLÜĞE KARŞI

Bir sabah, Paris'te bulunan Kahnweiler'den bir ekspres mektup geldi. İçinde de New-York'tan gelmiş bir telgraf bulunuyordu.

Amerikan Kongre üyelerinin modern sanata karşı siyasi bölünmenin bir aracı olarak baktıkları hakkında inanılmaz hikâyeler duymuştuk. Aynı 1930 larında Hitler'e karşı giriştikleri demagojik tiradlar ve Rusların günümüzde modern sanatı dejenere etmek la suçlayan görüşleri gibi.

Bu çılgın saldırılara karşı direnme noktası ise elbetteki New-York'ta bulunan «Museum of Modern Art» idi ve telgraf buradan gelen bir çılgın niteliği taşıyordu. Telgrafın altında ressam Stuart Davis heykeltıraş Lip Schitz ve James Johnson Sweeney, müzenin o zamanki resim ve heykel direktörünün imzaları bulunuyordu. Kahnweiler aracılığıyla Pablo'nun adresine gönderilen telgraf şöyleydi:

Amerikan başınında ve müzelerinde resim ve heykeltıraşlığa karşı güçlü düşmanlık dalgası. STOP. Orta derecelilere ve üstlilerle karşı tahrik edilen edilen şiddetli baskı. STOP. (Devamı var)